

РЕЦЕНЗИЯ

По конкурс за академичната длъжност професор в област на висше образование 7. „Здраве и спорт“, по професионално направление 7.1. „Медицина“ и научна специалност „Обща и клинична патология“, „Катедра по „Предклинични и клинични науки, Факултет по фармация, Медицински университет Варна, обявен в Държавен вестник бр. 24 / 16.03.2018 г.

Рецензент: проф. Иван Михайлов, д.м.н.

Единственият кандидат в обявения конкурс е доц. Мария Ангелова Цанева, д.м.

Доц. Цанева е завършила висшето си образование във ВМИ Варна през 1979 г. От 1984 г. е асистент в Катедрата по патология при Тракийския университет, Медицински факултет – Стара Загора, като заема последователно длъжностите старши и главен асистент. През 1999 г. защитава успешно докторска дисертация. От 2007 г. е избрана за доцент по „Патологоанатомия и цитопатология“ в МУ-Варна, където работи и понастоящем.

В настоящия конкурс кандидатката участва общо с 201 публикации, разпределени по следния начин:

Автореферат – 1;

Научни публикации:

- В чуждестранни научни списания с ИФ – 10;
- В чуждестранни научни списания без ИФ – 9;
- В българско списание с ИФ – 1;
- В български научни списания и сборници – 91;
- Публикации в чужбина, приравнени към монография – 7;

- Учебници и ръководства – 6;
- Отпечатани резюмета от научни участия – 76, от които 21 в чужбина.

Особено впечатление прави, че по-голямата част от реално отпечатаните публикации са през последните пет години (от 2013 до 2018) – 40 (80,76%). В 41 публикации (34,74%) доц. Цанева е единствен и първи автор, в 29 (24,58%) втори автор, в 48 (40,68%) е трети и последващ автор.

Важен акцент в научната дейност на кандидатката е фактът, че 99 от публикациите са след присъждане на академичната длъжност „доцент“.

Преобладаващата част от научните публикации представляват изследвания върху заболявания на храносмилателната система при хора и експериментални животни. Особен интерес представляват проучванията, посветени на ефектите от мелатонина върху черен дроб и стомах при експериментален модел на изгаряне (№ 1М – 7 М). Изследванията са насочени към изясняване на връзката между оксидативния стрес и морфологичните промени в черния дроб и на участието на системния възпалителен отговор в структурните промени на този орган. Оригинален принос представлява използването на полуколичествена оценка на тъканната експресия на редица протеини, участващи в липидната пероксидация, в апоптозата и антиоксидантната защита. В обзорна статия с елементи на монографичен труд подробно и систематизирано са разгледани механизмите, водещи до чернодробна дисфункция, чернодробна алтерация и евентуално до клетъчна смърт на хепатоцитите в условията на термична травма. Доказана е ролята на системния възпалителен отговор за тъканната алтерация при изгаряне, както и ефектите на мелатонина, който модулира този процес и редуцира оксидативния стрес.

Не малка част от научните изследвания на доц. Цанева са посветени на туморната патология и по-специално на туморите на храносмилателния тракт: невроендокринни тумори и стомашен карцином. Тези изследвания са продължение на научните разработки от дисертационния труд, където е осъществено комплексно морфологично проучване на стомашните ендокринни клетки и е доказано участието им в патологията на гастрита.

За първи път е реализирана комплексна и сравнителна оценка на панел от невроендокринни и епителни маркери за диагностика на невроендокринните неоплазми.

Това има своето практическо приложение за диагностиката и определяне на хистогенезата на туморите на храносмилателната система (№ 1П, 2П, 6П, 38П).

Осъществено е комплексно морфологично, имунохистохимично и електронно-микроскопско изследване на стомашния карцином за определяне профила на слюзната секреция и неговата хистогенеза. За първи път е доказано, че дифузният тип стомашен карцином в хода на туморната прогресия придобива невроендокринен фенотип, индуциран от туморната строма.

Интерес представляват серия от публикации, посветени на експериментални проучвания на смрадликата (№ 11П – 13П, 35П, 37П, 43П, 44П). Осъществено е сравнително и комплексно морфологично и биохимично изследване на воден извлек от листа и водно-етанолен извлек от дървесина на смрадлика върху няколко органа на плъх: стомах, черен дроб, бъбреци и мозък при остър и субхроничен опит. За първи път е доказан гастропротективният и хепатопротективен ефект на водно-етанолен извлек от дървесина на смрадлика.

Богатата професионална практика на клиничен патолог е дала възможност на доц. Цанева да диагностицира и опише редки казуистични случаи като солиден псевдопапиларен тумор на панкреаса, дуоденален хамартон, хепертиформен дерматит и саркоидоза (№ 7П, 23П, 27П, 30П).

Особен интерес представляват серията от обзорни статии, посветени на карцинома на гърдата (№ 29П – 34П). В тях авторката демонстрира много добра информираност и умение да поднесе богатата информация. Направен е анализ на съвременните виждания за структурата и функцията на стероидните хормонални рецептори като ключови регулатори във физиологичните процеси. Представени са отделните молекулни субтипове на карцинома на гърдата и са разгледани техните различия по отношение на прогнозата и предикативното им значение.

При оценката на научноизследователската дейност на доц. Цанева е необходимо да се отбележи още един положителен фактор. Това е редовното участие във финансирани научни проекти, които са общо 10. Това показва поне две неща – че тя умее да работи в екип и е предпочитан партньор в разработването на научни проекти, а от друга – че

утвърдените и реализирани научни проекти са гарант за добро качество на научноизследователската дейност.

Доц. Цанева е научен ръководител на 5 докторанти, от които двама вече са защитили успешно, а останалите са пред защита.

Общият импакт фактор на доц. Цанева е 35,631. От публикации в списания – 16,489; а от резюмета в списания – 19,142.

Съгласно представените от кандидатката документи нейни публикации са цитирани общо 174 пъти (в чужди бази данни).

Диагностична дейност.

Доц. Цанева участва пълноценно в цялостната дейност на Клиниката по обща и клинична патология на УМБАЛ „Св. Марина“, която оглавява от март 2017. Има призната специалност по патология от 1986 г. Наред с класическите рутинни методи тя владее и голям набор от хистохимични, имунохистохимични и електронномикроскопски методи, които успешно използва не само в научните си разработки, а също прилага и в рутинната си диагностика. Осъществява контролна функция върху цялостния диагностичен процес чрез анализ на резултатите от биопсичните изследвания и патологоанатомичните аутопсии. Участва активно в общоболничната онкологична комисия, онкологичната комисия по хематология и онкологичната комисия по детска онкохематология.

Във връзка с поддържането на висока професионална компетентност осъществява клинично-биопсични срещи с други медицински специалисти с оглед подобряването на диагностиката и продължителното медицинско обучение на лекарите от клиниката и други медицински специалности.

Тя е ръководител на 6 специализанти, двама от които вече са с придобита специалност.

Доц. Цанева е член на Националния борд по невроендокринни тумори на гастроинтестиналния тракт и Национален експертен борд по невробластом.

Учебно-преподавателска дейност.

Доц. Цанева има 34 години стаж като преподавател, тя винаги се е включвала активно в учебната дейност. Като асистент е водила редовно учебни занятия – упражнения и семинари, разработвала е тезиси за текущ и изпитен контрол.

След избора ѝ за доцент през 2007 г. е обучавала студенти медици, стоматолози, фармацевти, акушерки и медицински сестри. През последните четири години учебната ѝ натовареност от 126 учебни часа нараства на 173 часа при норматив 126 часа като ръководител на катедра. Целият лекционен курс е под формата на презентации, които се актуализират.

Доц. Цанева е участвала в провеждането на основен курс по клинична патология, организиран от Катедрата, и в диагностични семинари към основните курсове по хематология.

През 2013 г. е изготвила учебната програма по „Патоанатомия“, включена в учебния план на специалност „фармация“ за студенти от II курс с анотация към всяка лекция и упражнение на студенти с акцент върху най-важните патологични процеси и заболявания.

Тя е автор и съавтор в учебника по Обща патология том 1, пето допълнено и преработено издание за студенти от медицинските университети. Съавтор и на две практически ръководства.

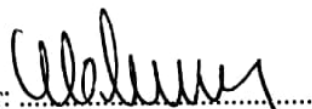
Заклучение.

С цялостната си дългогодишна научно-изследователска дейност доц. Цанева се представя като изграден специалист и задълбочен изследовател в областта на морфологията и патологията на храносмилателния тракт, онкохематологията, патологията на гърдата. През целия си път на творческо развитие демонстрира изключителна последователност в научната си работа. Подбирането на сполучливи, понякога трудоемки методи на изследване, съчетани с постепенно задълбочаване и обобщаване на получените

результати й дават възможност смело да излага своите виждания относно интимните патогенетични механизми на редица процеси в областта на онкологията.

Доц. Цанева е утвърден специалист патологоанатом. Има призната специалност от 1986 г и участва активно в цялостната разнообразна диагностична дейност на Катедрата. Благодарение на нейните усилия и прецизност в диагностката Катедрата по обща и клинична патология е утвърден диагностичен и консултативен център. Тя е и уважаван преподавател, който си е заслужил безспорен авторитет пред студентите и специализиращите лекари.

Въз основа на качествата на кандидата като учен, утвърден педагог и специалист предлагам на почитаемите членове на специализираното жури да присъдят академичната длъжност „професор“ на доц. Мария Ангелова Цанева, д.м.

Рецензент: .....

(проф. Иван Михайлова, д.м.н.)

30.06.2018, София